

BAĞIMLILIKLA MÜCADELEDE

YEREL YÖNETİM VE ÖZEL SEKTÖR İLE STK İŞBİRLİĞİ REHBERİ

Bağımlılıklara Duyarlı Belediyeler:

Çalışma dayanağı: 30 Mart 2016 Tarihli UMK kararları; karar no:3 “Uyuşturucu İle Mücadelede Belediyelerin Aktif Rol Almasını Sağlayacak Modellerin Geliştirilmesine Ve Uygulanması”

İşbirliği Paydaşları: Bağımlılıkla mücadelede yerel yönetim ve özel sektör ile STK işbirliği rehberi çalışması bağımlılıkla mücadele alanında faaliyet gösteren tüm STK’ların istifadesine açıktır.

Uyuşturucu ile mücadelede STK’lar öncülüğünde toplumun katkısı sürecin benimsenmesi ve yaygınlaştırılması açısından önem taşımaktadır. Bu noktada toplum ile doğrudan ilişkili olan yerel yönetimlerin STK’lar ile işbirliği halinde uygulayacağı faaliyetler/projelerin sistematik bir model içerisinde ele alınması kaynak etkinliğini sağlayacaktır.

Belediyelerin kurumsal yönetim şemaları ele alındığında genel olarak 7 ana müdürlüğün uyuşturucu ile mücadele eylem planında yer alan faaliyetlerde rol alabileceği değerlendirilmektedir. İlgili müdürlükler şunlardır;

- Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü
- Park ve Bahçeler Müdürlüğü
- Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü
- Strateji Geliştirme Müdürlüğü
- Sağlık İşleri Müdürlüğü
- Zabıta Müdürlüğü
- Temizlik İşleri Müdürlüğü

Bu çerçevede yerel yönetimlerle işbirliklerinin doğrudan faaliyet odaklı olması ve belediyelerin daha önce sahada uygulanmış ve etkisi ölçülen faaliyetlere destek olması faydalı olacaktır. 2016-2018 UMEP stratejileri ışığında Yeşilay- Yerel Yönetimler işbirliğine konu olacak 4 ana faaliyet odağı bulunmaktadır. Bunlara ek olarak 3 ana destekleyici alan da işbirliklerine katkı sağlayacaktır. Faaliyet odakları şunlardır.

- Önleme Faaliyetleri
- Tedavi ve Rehabilitasyona Erişim
- Sosyal Destek ve Sosyal İmkanların Sağlanması
- Gençlik Çalışmaları

Faaliyet odaklarında işbirliğini destekleyecek alanlar da aşağıda listelenmiştir,

- Ortak Projeler
- İşbirliği Protokolleri
- UMEP’in Belediye Stratejilerine Entegrasyonu

Yukarıda belirtilen faaliyet odakları ve destek sağlayacak alanlar ışığında Yeşilay – Yerel Yönetim işbirliği yaklaşımındaki somut adımlar şöyledir:

Faaliyet Odağı	İşbirliği Alanı	Somut Uygulama	Yöntem	Sorumlu Uygulayıcı	İlgili Yerel Yönetim Organı
Önleme Faaliyetleri	Eğitim	TBM Yetişkin Eğitimlerinin yerel yönetimler öncülüğünde illerde uygulanması	Yeşilay Şubesi ve TBM uygulayıcılarının katkıları ile Belediye öncülüğünde (kültür merkezleri, sosyal destek merkezleri vb.) odak gruplara yönelik yaygın yetişkin eğitim faaliyetleri organize edilebilmektedir.	Yeşilay Şubesi	Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü Sağlık İşleri Müdürlüğü
	Çevresel Önleme	Bağımlılıkla mücadele temalı çocuk oyun alanları ve parkların yapılması.	Yeşilay tarafından geliştirilen Hayat Dışarıda Güzel projesi Belediyelerin Park yatırım planları kapsamında konsept olarak yerelde uygulanabilecektir.	Yeşilay Genel Merkez, Yeşilay Şubesi	Park ve Bahçeler Müdürlüğü
	Çevresel Önleme	Mevcut çocuk parklarında alkol, tütün ve madde kullanımının engellenmesine yönelik bilgi ve farkındalık görselleri oluşturulması. Park ve Bahçeler müdürlüğüne bağlı personel ve temizlik ekiplerinin konu ile ilgili bilgilendirilmesi.	Oluşturulan farkındalık görsellerinin belediye tarafından şube ile işbirliği içinde parklara konumlandırılması ve ilgili müdürlük personellerine illerdeki TBM uygulayıcıları tarafından eğitimlerin sağlanması.	Yeşilay Şubesi	Park ve Bahçeler Müdürlüğü
	Farkındalık Oluşturma	“Sağlıklı Nesil Sağlıklı Gelecek” Yetenek Yarışmasının yerel bazda farklılaştırılmış yaş grupları bazında uygulanması.	Belediyenin yarışma ödülleri, ödül töreni ve yarışmanın halka duyurulması sürecinde lojistik destek sağlaması.	Yeşilay Şubesi	Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü
	Farkındalık Oluşturma	Görsel araçlar ile toplumun farkındalığının artırılması. Farkındalık	TBM farkındalık afiş ve broşürlerinin belediyeler	Yeşilay Şubesi	Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü

		artışı için TBM afiş & broşürlerinin basımı ve yerel yönetimin mecralarında düzenli olarak bulundurulması. İlgili afiş ve broşürlerin yerel yönetimin sorumlu olduğu il/ilçedeki örgün öğretim yapan tüm okullarda dağıtımı.	tarafından basılması ve yerel yönetim sınırlarındaki görsel mecralarda (billboard, afiş panoları vb.) asılması. Bununla birlikte şube ile işbirliğinde yerel yönetimin ilgili görsellerin okullara dağıtımına lojistik destek sağlaması.		
Gençlik Çalışmaları	Gençlik Aktivizmi	Bağımlılıkla mücadele temalı gençlik macera kamplarının organize edilmesi.	Yeşilay tarafından organize edilen gençlik kampları için belediye tarafından kamp alanı tahsisi yapılması. Kampa katılan gençlerin ulaşım ve iâşe ihtiyaçlarının temin edilmesi.	Yeşilay Şubesi	Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü
	Farkındalık Oluşturma	Yeşil Sahne Söyleşilerinin yapılması. Gençlik gruplarının rol model ve akran iletişimi üzerinden bilgilendirilmesi.	Yeşil Sahne etkinliğinin yapılacağı salonun tahsisi ve organizasyona katılacak ünlülerin gider, ulaşım ve lojistiğinin belediye tarafından karşılanması. Organizasyona katılan gençlerin belediye hizmetlerinden daha fazla faydalanabilmesi için Yeşil Sahne etkinliğinde belediye kültür ve spor imkanlarını tanıtıcı faaliyetler yapılması.	Yeşilay Genel Merkez, Yeşilay Şubesi	Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü
Tedavi ve Rehabilitasyona Erişim	Etkin Yönlendirme Mekanizmaları	Belediyelerin bağımlı veya bağımlı yakını ile doğrudan ilgilenen personellerine YEDAM ikinci basamak bağımlılık eğitimi verilmesi.	Belediyelerin bu konudan sorumlu irtibat kişilerini tanımlaması ve eğitim için gerekli lojistik desteği (salon	Yeşilay Genel Merkez/ YEDAM	Sağlık İşleri Müdürlüğü

			temini, eğitici giderleri, materyal basımı vb.) sağlanması.		
	Rehabilitasyon Hizmetlerinin Yaygınlaştırılması	Belediyelerin bağımlı veya bağımlı yakınlarına hizmetlerini YEDAM modeli içerisinde sunmaları.	Belediye uhdesinde YEDAM'ların açılması için gerekli yatırımların yapılması. Söz konusu danışmanlık merkezleri için tüm yatırım süreçlerinde Yeşilay dahiliyeti sağlanması ve merkezin işler halde belediye organlarına devri.	Yeşilay Genel Merkez/ YEDAM	Sağlık İşleri Müdürlüğü
	Toplumsal İzleme ve Rehabilitasyona Yönlendirme Bilinci Oluşturulması	Sokakta çalışan meslek grupları, temizlik görevlileri ve esnafın bağımlı veya bağımlılık riski altında bulunan bireyleri tedavi/rehabilitasyon hizmetlerine yönlendirilmesi adına uygulanan Yeşilay Sağlık Elçileri projesinin yerel yönetimlerde yaygınlaştırılması.	Belediyelerin bir protokol ile Sağlık Elçileri projesini yerelde uygulaması. Bu çerçevede temizlik ve zabıta personellerine eğitim vermesi ve yereldeki esnafları bilgilendirici etkinlikler düzenlenmesi.	Yeşilay Genel Merkez, Yeşilay Şubesi	Zabıta Müdürlüğü Temizlik İşleri Müdürlüğü Sağlık İşleri Müdürlüğü
Sosyal Destek ve Sosyal İmkanların Sağlanması	Tedavi Sürecinde Sosyal Yardım	Başta YEDAM olmak üzere tıbbi tedavi veya rehabilitasyon sürecinde olan bireylerin belediyenin sağladığı sosyal imkanlardan faydalanması ve sosyal yardıma erişimleri.	İşbirliği protokolü. Belediye sosyal yardım imkanlarının YEDAM sosyal destek süreçleri ile uyumlaştırılması. Gerekli kontenjanların sağlanması.	Yeşilay Genel Merkez/ YEDAM	Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü
Destekleyici Alanlar	Stratejilerin Uyumlaştırılması	Belediyelerin Stratejik planları ve yıllık faaliyet planlamalarının İl Uyuşturucu ile Mücadele Eylem Planı ve Yeşilay Kurumsal Stratejik Planına uyumlaştırılması.	Ortak çalışma faaliyetinin gerçekleştirilmesi. Stratejik planlama döneminde Yeşilay görüşünün alınması ve belediye sosyal hizmetlerinin UMEP ve Yeşilay stratejilerine entegrasyonu.	Yeşilay Genel Merkez	Strateji Geliştirme Müdürlüğü

	Faaliyet Etkinliğinin Sağlanması	Belediyelerin ildeki Yeşilay toplantılarına lojistik, ikram, toplantı alanı ve duyuru desteği sağlaması.	Etkin duyuru ve destek hizmetlerinin sunulması ile Yeşilay şubelerine belediye hizmet alanlarında etkin faaliyet yapma imkanı tanınması.	Yeşilay Şubesi.	Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü
--	----------------------------------	--	--	-----------------	----------------------------------

Özel Sektör – STK İşbirlikleri:

Uyuşturucu ile mücadelede gerek taleple mücadele gerekse uyuşturucu kullanımına sebep olan risk faktörlerinin azaltılması hususunda STK – özel sektör işbirliği bu alandaki ülkesel hedeflere katkı sağlayacaktır. Özel sektörün bağımlılıkla mücadele çalışmalarına sunacağı katkı ve kurumsal sosyal sorumluluk anlayışı toplumun STK temelli faaliyetlere desteğini sağlama açısından önemli bir değer sürücüsüdür.

Bu çerçevede Yeşilay – Özel Sektör işbirliğinde tanımlanan çalışma alanları bağış - katkı, kurumsal sosyal sorumluluk ve bağımlılıkla mücadele uygulamalarıdır. Çalışma alanları bazında özel sektörün yapabileceği faaliyetler aşağıda detaylandırılmıştır.

Bağış ve Katkı:

Sivil Toplum – Özel Sektör işbirliğinde özellikle halkın marka-bağış ilişkisi çerçevesinde bağış kültürünün oluşturulması için bağış uygulamaları önem taşımaktadır. 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 89'uncu maddesi; "Türkiye Yeşilay Cemiyetine makbuz karşılığı yapılan nakdi bağış ve yardımların tamamı." ibaresinde beyan edilen hüküm gereğince Türkiye Yeşilay Cemiyeti ve şubelerine yapılan nakdi bağış ve yardımların tamamı yıllık Gelir ve Kurumlar vergi matrahından indirim yapılacağı ve bağışçıların indirimden faydalanabileceği konu edilmektedir. Buna binaen, Türkiye Yeşilay Cemiyetine makbuz karşılığında doğrudan veya elektronik işlemlerle yapılacak bağış ve yardımlar, yıllık gelir ve kazançlardan vergi indirimi olarak sayılacaktır. Bu çerçevede Yeşilay tarafından yürütülen "Bağış Yap %100 Vergiden Düş" çalışması özel sektör için karar vermede önemli bir faktördür.

Bununla birlikte Yeşilay'ın bağımlılıkla mücadele faaliyetleri çerçevesinde yürütülen Yeşilay Danışmanlık Merkezi (YEDAM) uygulamalarına özel sektör katkısı da bağış konsepti içerisinde değerlendirilmektedir. YEDAM bünyesinde danışmanlık sunulan bireylere sosyal destek sağlanması için özel sektör tarafından YEDAM'ın ihtiyaçları temelinde aynı katkılar da önemlidir. YEDAM'ların ülke çapında sayısının ve niteliğinin artması hedefi çerçevesinde yeni açılacak YEDAM'larda ihtiyaç duyulan aşağıdaki hususlarda özel sektör katkısı faydalı olacaktır.

- Merkez tadilatı ve yenileme giderleri,
- Tefrişat,
- Teknolojik altyapı (bilgisayar, yazıcı, çağrı merkezi, modem vb.),
- Operasyonel ihtiyaçlar (araç, servis vb.)
- İdari giderler (temizlik, güvenlik vb.)

Kurumsal Sosyal Sorumluluk:

Özel sektörün Kurumsal Sosyal Sorumluluk (KSS) yaklaşımı çerçevesinde Yeşilay ile proje temelli işbirlikleri toplumsal algı ve bağımlılıkla mücadeleye toplumun katılımı açısından değerlidir. Bu kapsamda kurum tarafından yıllık olarak hazırlanan KSS projeleri ve açıklamaları aşağıda sunulmuştur. Proje detayları ve proje kartlarına Yeşilay'dan ulaşılabilmektedir.

Proje Adı: Çık Dışarı Oynayalım

Hedef Grup: İlkokul çağındaki olan 5-10 yaş arası çocuklar.

Açıklaması: Bağımlılıkla Mücadele konseptli yeni nesil parklar kurulması suretiyle mevcut çocuk parklarının yenilenerek cazip hale getirilmesi, modern bir görünüme kavuşturulması hedeflenmektedir. Bu yolla çocukların güvenli bir şekilde oynamalarını mümkün kılacak önlemlerin alınması ile teknoloji bağımlılığına karşı çocukların evden dışarı çıkmalarına, sosyalleşmelerine, elektronik cihazlardan alınan hazzın ikame edilebileceği ve oyunlar vasıtası ile yeni beceriler edinmelerine destek olmak da projenin amaçları arasındadır.

Proje Adı: Hayata 3D

Hedef Grup: Ortaokul çağındaki olan 10-14 yaş grubu 1.000 çocuk.

Açıklaması: Sosyoekonomik açıdan dezavantajlı bölgelerde bulunan 10 ortaokulda 3D yazıcı atölyeleri kurulması suretiyle Ortaokul öğrencilerinde teknolojinin doğru kullanılmasını teşvik ederek teknoloji bağımlılığı risklerinin azaltılması hedeflenmektedir. Bununla birlikte çocuklara vakitlerini faydalı şekilde değerlendirebilecekleri bir ortam sunarak zamanı doğru değerlendirme alışkanlığı geliştirmelerinin sağlanması, teknoloji bağımlılığı ile ilgili farkındalıklarının artırılması ve yaratıcılıklarının gelişmesine katkı sağlanması da proje hedefleri arasındadır.

Proje Adı: Mutlu Okullar Mutlu Yarınlar

Hedef Grup: Sosyoekonomik açıdan dezavantajlı bölgelerde bulunan 10 ilkokul ve ortaokul

Açıklaması: Milli eğitime bağlı devlet okullarında öğrencilerin daha sağlıklı ortamlarda eğitimlerine devam etmelerini sağlamak projenin ana amacıdır. Ayrıca okul ortamında tek öğrenme alanının derslikler ve ders saatleri olmadığından hareketle TBM'nin hedef yaş grubu için ana bileşenleri olan Sağlıklı Yaşam, Doğru Teknoloji Kullanımı ve Tütün bağımlılığı temelindeki öğretici aktivitelerin okul özelinde yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. Mutlu Okullar Mutlu Yarınlar projesi ile dünyanın pek çok gelişmiş ülkesinde uygulanan Sağlıklı Okul konsepti know how transferini de içerecek şekilde ülkemize adapte edilecek ve okullarda uygulanacaktır.

Bağımlılıkla Mücadele Uygulamaları:

Bağımlılıklara yol açan risklerin yönetimi ve bu alanda özel sektöre yapılandırılmış bir sistem sunan **İş Yaşamının İyileştirilmesi Projesi (İYİ)** uygulanmaktadır. Projenin amacı İstanbul'da bulunan ve 50 kişinin üstünde personel çalıştıran işyerlerinde çalışma koşullarının madde ve davranış bağımlılığına önlemeyi içerecek şekilde yönetsel düzenlemeler ile daha duyarlı hale getirilmesi yoluyla ödül temelli sürdürülebilir bir önleme sisteminin kurulmasıdır.

Proje kapsamında geliştirilen İş Yaşamının İyileştirilmesi (İYİ) Modeli ile işletmelerin bu alanda yapabileceği faaliyetler kalite sistemi içerisinde ele alınmakta ve şirketlere bağımlılıkla mücadele alanında eğitimler sunulmaktadır. Proje içerisinde kurulacak olan Sağlıklı Şirketler Platformu ile sağlıklı şirket olma yolunda iyi uygulamaları bulunan kuruluşlar bu alanda dünyadaki diğer işletmeler ile yarışabilmektedir. Bünyesinde 50 ve üzerin beyaz yaka çalışan bulunduran işletmeleri çalışanları açısından bağımlılığa yol açan riskleri azaltabilmek adına İYİ projesine başvuru yapmaları önerilmektedir.